

האב, הבן וחרדת הנטישה

על רקע העדה החרדית בבתי
אונג'רו והמתח שבין הבן
המתחזי לאביו הסופר הידוע,
ממרחשות שלוש עלילות
הנעות בין מומאר ריאליסטי
לתיאור סוריאליסטי ושונות

מאוד באופיין וברמתן

/ חבלת פרנר /

אבא, בן, סבתא
ד"ה
אורי ג'ון וייס
תשס"ב, 180 עמ'.

לכותם של הספר הוותיק ויפי בר ויפי צ'אי
רומן ספרותי רבת, בניקוד מוחות אך גם
ספרותי יפה. המרכיב הכולל, חזרו ונשנה ביצירת
הפרזה שלו, הוא הוסיפה הבוינפר, שמרכיב יחסי
אבינו והתודות, אהבה, אהבה, סובין הספר
הוא יוסף ליבין אביו, הידוע, הסופר הידוע בר
יוסף היה ללא ספק הובלט בין שניהם, ויחילתי לה
פרט הישראלית רגשה לא פעם בגללו. הוא כלט
באישיות המרדנית, הבחילי קונבנציונלית והאנטי
נשית וביצירתו האהבה, אילפאל שהאב הידוע הורש
לכנת שפע של זיכרונות משפחה מריסמטוקים חד
מנעם האומלל שחלוחת אילו בחייו. במסוות זה וזה
אחר, ביצירתו הפרוזה של הבן ויפי.

הנובלה החרדית כספר הידוע, "אבא", גם היא
סומע על מילוק השגשגות מאחד עם המרחיים שה
הדועש בר יוסף מאיר הישגות וביחוד את אשתו
הראשונה, החרדית; ועם החיסיים האמביוולנטיים
כינה לבין בנו הבכור ויפי, בעיקר בשנות ילדותו
ועדוהי של הבן, לו לא נובלה נרעה, היא גם כן
בעדוהי עניין. שררי חיוו של האב הידוע היו שומע
מתנדל של רעש עצוליים, והדמות מעודדת עניין
מנעם ההומלל שחלוחת אילו בחייו. אולם מאחר
לכנת בספר שלפניו הידועים הריסמטוקים של
הדועש בר יוסף מרדני חמת הלבנות ספר
תחת תודות הנובלה, אפשר היה בהחלט לומר על
הגתה הנובלה, גם כי שהדועש עשה ניסיון קלוש
לקבץ להלכות את האפיפי האוטוביוגרפי של הנובלה
הנובלה לפרט ולתוחך לחרדיתם לאלה שנתהיים
מונסטס מרדני יצדו. העובדה האחרת אולי חסרת-אחר
והגותם לפרט ולתוחך לחרדיתם לאלה שנתהיים
לפרסם, סבור בהרצאה בעצמית, אינשים שכעוהו את
גיל השומעם והתעלות על התבט את זיכ
ונותם לומר תודות אבהים.

עם זאת, גם ה"אבא" ו"בן" האהבה הריגשה,
שנתנתם ניכר לרגשות שהמתיקיים ולקיש שהיה
לילד קיטו יחסי עם אביו האנוצנטים. יש בנובלה
גם מספר קטעי חזיון יפים, ונגיעים בחייו בתבונת

בן
הגדל בעל החם בישראל
שר וגדול בעל החם בישראל
גדול כים עברוהו
נתום ששהיים, גולדה המשוגעת וילום המפקץ. המטפס חזרו אל זמיתת מוקהילת החרדית בבתי אונג'רו.
מאה ששהיים, 2008 ילום: עמ' 174

החסידו במאה ששהיים ביום כיפור, בית כנסת של
קוהילה שהינה ידועת שהיא כבר מתפרקת, "ש"צא
לו שם לא מעט מהמתפללים הצעירים שבו... פיו
לום חוזהה לעבר האפיקרסותיים העושים הוילונג...".
גם שכותת מונטיפרדיו בתל אביב מופיעה בנובלה
זו, כפי שהייתה בשנים שסביב שנות הקמת המדינה,
גם שכותת עזי תל אביבית שהתייחרה בתרעומת
העדתית שבה - אשכנזיים ומדורים, תיקיים ועולים
ניצולי השואה, שרביים מהם התהדרו גם בתנאי נלי
בות מחרירים.

"את הגרין העלוב הוראה... את הגער הדמר"
הורה נחם מרדני לכל השרוכים, אהבה ויחסי
היום...". לקומוס זה הביא הידועש בר יוסף את אשתו
עם גבם, שכלילן אתהה ליחפרד מרדסיילס ולוחק
את הקהילה החרדית של פתח אונג'רו שבה גולדה
וגדלה לגד משפחתה. ויש גם מרדני שכתב לזכר
האב הידועש כשהוא יושב בלב "החרדית", שחלוחת של
פנחסים, לכל היותר הוא מתפרנס... ויוקם של איש
תולס ושפתן שיוצא קרדח ממל הגדרים.

העילוי המפקץ

הנובלה השנייה, "בן", שונה לגמרי מקודמתה.
החרב הוא אותו כריסל-אבא הנובלה הראשונה, אבל
הספרים ברוינג, אפילו עם יסודות סוריאליסטיים תו'
למיידי. יש בו יסודות אוטוביוגרפיים - העלילה תו'
חזשה בעיקרה ב"בתי אונג'רו", מקום מרדני משפחת
שבו ובסותו של הסופר, והרמזותיו ברובן כנראה נובת
משפחתו - אך היא מרמזת מעל לביוגרפיה, בלתי
צפויים ולא מציאותיים. מרכיבים שלוש רמזיות, שנים
אם היו קיימות במציאות הסופר נבנה אתוה מחדש
הסוריאליסטיים.

האסת מנה הוא רמזותו של נדעם, הדור הרוקם של
החברת ובנם של הכנסתה והראי האדומים עליו. נדעם
כבר כן בן שלושיה והינו של להתחזק, תופעה ויחסי
לכל תבונה החרדית הקרימה בניטאריים. שנים
ללא דרך, הרוקם אובססיה, כשהוא במהלך ההולמה,

שבומושע "דחוב שטרואים צפונה", אבל בכך נגמד
הרמיון. למען האמת, לא ברור לי האם זה בכלל
"סיפור". תוך כרי קריאה התיישטתי שהוה בעצמם
מקבץ של פרננסטים ספרותיים שהוכרזו יחיוו בתי"
בדו שפריוו בולטיים לעיון. לעומת הוופי של הנוב
לה "בן", והתחושה הפלאתית שמרעצמת ככותת התי"
סכותו הקיצוני במליום בכלל, והמילות שהוה בפרט,
שנורם לקורא לרצות להשלים את הפערים מעצמו,
בנובלה "סבתא רינה" נדמה שהכול לופר. הנוב
לה עמוסה במליום. אשרי-אשרות מליום והיארורים
שאננם מצדדיים את ההשתדלות ליליהם, ובעיקר
"קטעי יומן" אידיוסטיים של גיל והתבגרות, שבו
מרחינם אינה שמה לוחו את נעוהים אלא תופכת
אותה לבנאליים וקליסאטיים.

מוליכי "הסיפור" מתגלילים כשני אפיקים: האחד
הוא של רינה, אלמנת האלל שמגולת את בנה התינו
מיכאל וכברירתה מיטלטלת מנכר עליושגכותות
אחר לאהרן והשני הוא של מיכאל, יחילו הנכס
התינו, שמלוחו ועד נכרותו ועד בכלל כולו כל
כול ונושיתת. את הוופו של מחולל מיכאל לתכוב
כילג איתועשהה, יועי מרביד לאהרן הלוויח; כמעט
אשרי-אשרות הוא כותב, "רינה זה מה שטרואים אבדיים
כל עליו, אלענה את אדיר זה שהסנוענו הזה מפלא אחר; כל
זה מה שפדוה נמאב, שלש שמוהו נם, אבל גם
מרתה, כל כירי שהוה שם, בתוך הנוב, גם אם זה
בלתי...". אל משש סבדי למתיבה רימה של ילד כן
לאתועשהה.

החיוו יחסי האננות שמנליום כראשית הסופר
דודיים שוב ושוב בהמספם. למשש נקטק בין מיכאל
ליחידו, העובדה, שהיא לכאורה אדבת חזיון, מנויעה לוד
דרו של מיכאל ומנצחת את התינו מוחו על השולחן;
הוא עומע שלש שמענייניו רבני כיוק ולכן יובי לאו
ספרותי; וכלתי שמענייניו רבני כיוק ולכן יובי לאו
אולטימטיים אדבת אדבת מוסרית ואתוהו, והתינו,
לחוסם שלש מתבגרת תכוב כמעטם בינומט ומקפד
להתיאיר אותם אינה מענייני וחולת. מירד כמבון קר
הרמזים מה מיכאל תכוב כליהו בינומט ונושיתת אותו.
המלכותיות של הסגנונה מצביעה שוב על החולשה
קיונת השתיי, שאינו בניו על יסודות עמית
קיידיים וסופרפן מעניין לעניין ללא הסכר והתמכה
ספרותיותו אל עלילותיו.

לאחר הנושיתת אותו אימאל דורו בתושבה. אבל
זלרמו הוא נושיתת את אשתו השנייה הארבעית לידהים.
הכול חספו השרדתיים ואלה סמכות, הסיפורי נקטק כפי
הנושיתת מבלי לספק שום הוכחה להשקפה, כאילו
נשקע על המכותה עינית לא נאסאל לו. הוא נחפו לעוד
לגלות על סבתא רינה לפני שהוה אורו. לא מיכאל
שנושיתת את הדת, אשכנזי שתייה, וכוסם שניהם
שנושיתת גם את תכוב הוה וזאת נמסר לסבתא רינה -
שחודשה, מנכוב, כנסרות ומורשת את חילו לאימוץ.
לא מן ההחשד שכל המרכיבים האלה - גם אם

הוא עקת מלומדים בהתפרסם יחיו - יציעו סיפור
גדול, אבל מענייניו זה מה שערעב כאו. לא רק משום
הסיפורי כבורו הדור ספרותי ועלילותו אינה
מעניינת, אלא גם משום שהמקצועיים השירדתיים
ה"הרדיתיים" של הלוקי הסיפורי מייצרים תחושה
שאיננה אהבה אחרת אלא כוללתו לסיפורי שהוה
אישית לגולל ומרומית... גם קטעי הרפלקסיה חסתי
בדוהת כמעט שאננם מצביינים כעומק אל במקריות
בסימטום של רבד, למהבה הענין אין לסיפור מאד
כוכ הוה חבלתו או אחר רגשי ועלילותו כלישות; הוא
בו נרעין אתנטיש של אכפרותי יצידיתת החרדית
עם הקטעים, וכולו כמעטות לתיאיר שגורה שתי"
בר כלאחר די שתינו נגמד כאילו לא היה. חבל, לכן
בר סיפורי ודורו ודורו כשנינו, גם כשנינו, לכן
באותו הספר שוהי לבי אדחה. ●

אדישות לגורל הדמיוני

ולכמות, הנובלה השלישית, "סבתא רינה", חר'
טיס דור רביים החרדית אהלה לכאורה לפני "הסיפורי" חר'
הקדומים, ששום ענינם ברקע של ידועים לחרדית